

Tii kà Paulo tà tâpé Galatia Bétapoo popai

*Wàilàapà na wii tii bëeni?
Wà Paulo, pwi *apostolo.*

É wii wiidà?

Munaa nabibiu kâra *naja 48 ma 49, na é tâa Antioche wà Paulo, béaa kâra ê ipitiri maina kà tèpa pitûâ kâra wâra pwapwicîri kà Kériso wâ *Iérusaléma na naja 50. (Côo *Apostolo naporomee* 15.) Munaa pwi pâbéaa kâra tii na é wii wà Paulo.

É wii tâî?

Târa pâ wâra pwapwicîri na ére Galatia, naa nakakò kâra napô Turquie nabà. Munaa ê province Galatia, wâna tâa wê pâ ville Iconium, ma Lystre, ma Derbe. Â wà Paulo ma wà Barnabas, âna ru picémara ê *Picémara Wâdé naawê na naja 46–47 (côo *Apostolo naporomee* 14), po ârailu naja béaa kâra na é wii tii târa.

Cina é wii?

Wâru tâpé Galatia na càra caa tèpa *Juif. Â gée na càùru pai cèikî kâra naa goo wà Iésu, â rà me wà pâra tèpa ipacâmuri âboro, na rà tacoo goorâ pâ, na rà pâra wiâra diri pâ naèà kâra pwapwicîri kà tèpa Juif, pwacèwii ê pai pwa *kamaî, ma ê pâ papwicîri pâra tòotù. É dau putàmu wà Paulo naa goo wà tâpé na rà ina pwiri. Â é putàmu naa goo tèpa Galatia

mwara, ba rà nama ipa-imwürurà jii ê âji cèikî (1.6–9; 3.1–3). É dau meaarirà, ba rà pwacèwii tèpa âji naîê, naa na nee Iésu Kériso (4.19).

Dà ère ê tii bëeni?

Wà Kériso, âna é jèe tipijè, ba na ticè na piijè (6.1). Piticémuru naa goo diri pâ naèà kâra pwapwicîri béaa. Ba pwacoé ma jè *tàrù na ara Pwiduée, gée goro pai pitêre dàrà kâjè ê pâ naèà. Â nye êco gée goo ê cèikî kâjè naa goo wà Iésu Kériso (2.16). Â wà Pwiduée, âna é pwa ma jè tèpa âboro na bwaa âmuê (6.15). Â câ mwa caa wàijè na jè wârori ê wâro kâjè, â nye wà Kériso, na é wâro goojè (2.20).

Pai pitàgoo tii tà tâpé Galatia

Ipwabwàcu (1.1–5)

Caapwi co âji Picémara Wâdé (1.6–21)

Todà Paulo ba na é picémara (1.11–24)

Rà tòpié pàra tèpa apostolo (2.1–14)

Ère Picémara Wâdé (2.15–21)

É tipijè jii Naèà ê Picémara Wâdé (3.1–6.18)

Càcaa pâri ê Naèà (3.10–25)

Tèpa naî Pwiduée gée goro ê cèikî (3.26–29)

Cibwaa nama piiwà côwâ (4.8–20)

Du ârailu auipwataâboro (4.21–31)

É jèe tipijè Kériso (5.1–12)

Pitêre dàrà Nyuâaê Pwicîri (5.13–26)

Bénabwé popai ma ipicijii (6.1–18)

Ipwabwàcu

1 Wâgo* Paulo, na pwa tii. Go pwi *apostolo, ba ru pitòrigario wà Iésu *Kériso, ma wà Pwiduée Caa —wà Pwina é pawâro cônâ wà Iésu gée na aubâ. [Â ru cùruo pâ, ba na go picémara ê popai kàru.] Â câgo caa wàrapwiri gée goo ê auina kâ têpa âboro, ba càcaa têpa âboro na rà nama go pwi apostolo!

2 Go wii tàwà, wâguwà diri têpa wâra pwapwicîri wâna province Galatia. Â [râ naa bwàcu kàwà mwara wà] diri têpa cèikî naa goo wà Iésu Kériso na rà wâni.

3 Wâdé na tà tâwà ê *pimeaari imudi ma pinaanapô, na me gée goo Pwiduée kâjè ma Pwi Ukai Iésu Kériso. Cidòri nyuâwà! **4** Wà Pwi Ukai Iésu, âna é panuâ wâro kêe, â é bà, ba na é tipijè jii ê pâ èpà kâjè, ma upajè jii ê [pai wâro na] èpà kâra pwi góropuu bèeni. Ba wàépwiri ê câbawâdé kâ Pwiduée Caa kâjè. **5** È pwényuâa ma muugère, âna kâ Pwiduée co, dàra góiri awé! Wâdé na wàra! Amen!

caapwi co âji picémara wâdé!

(Naporomee 1-2)

6 Wà Pwiduée, âna é jèe todàjè, gée goro ê pimeaari imudi kêe {na é pinaigé mee wà Iésu Kériso}†. Â go pò goowà, na guwà bujèjai wài, ba na guwà pâ nau têre pwi jè “*Picémara Wâdé’ [na rà pame dariwà wà pâra tâpé]. **7** Èco na càcaa wàrapwiri! Ba nye caapwi co ê Picémara Wâdé kâ

* **1:1** Wâgo—Grec: Wàibà. Wà Paulo na é pwa tii, èco na é paari pâ, caapwi pwâranümarà ma wà têpa cèikî bée na rà tâa jaaé. **1:4**

Galatia 2.20   † **1:6** Gée goro ê pimeaari imudi kêe... é, Naigé mee ê pimeaari imudi kâ Kériso.   **1:7** Apostolo 15.1,24

Kériso. Â wà tèpa pwâ na rà picémara jè popai, âna rà ébii ê âji Picémara Wâdé. Â rà tubagù ê pwâranümawà, ma ipa-imwüruwà.

8 Wâdé naa pinajajairi wà pwi âboro na é picémara cè jè popai, na pi-ité jii ê âji popai na ia bà jèe mara inapàpari tâwà! Â nye ipaiwà mwara wiàna wàibà†, é, wiàna pwi jè *angela gée napwéretòotù! **9** Go\$ jèe ina tâwà kaa, [na ia go tâa jaawà] â go ina mwara ni, pâ: Wà tâpé na rà picémara ê popai na pi-ité jii ê Picémara Wâdé na ia guwà jèe tòpi, âna wâdé na é tétâjirà wà Pwiduée!

10 [Rà ina wà tâpéebà pâ, na] bà mudàra ma bà pitêrebà ma wà tèpa âboro. Bwa! Go piénawéna kè Kériso co. Câgo mu caa mudàra ma rà wâdéario wà tèpa âboro; â go nye mudàra co ma é wâdéario wà Pwiduée!

Todà Paulo ba na é picémara

11 Tèpa cèikí béeò, wâdé na guwà tâmogòori pâ, ê Picémara Wâdé na go gére picémara, âna càcaa muru me gée goo tèpa âboro. **12** Ba câgo caa tòpi jii pwi jè âboro, â nye ticè âboro na é pacâmuriô goo. Ba nye jè muru na é paari tôô [wà Pwiduée] goo wà Iésu Kériso*.

13 Ba guwà tâmogòori bwàti ê càrao béaa, na ia go bwaa tâa na ê pwapwicîri kè [tèpa jènereô, wà] tèpa *Juif. Ba go dau pwi a putàmu naa goo wà

1:8 1 Korénito 16.22   † **1:8** Wàibà—é, Wâgo. Munaa é pi-inaê côwâ wà Paulo.   § **1:9** Go—Grec: Bâ. É pi-inaê côwâ wà Paulo.

(Côo note goo 2 Korénito 1.6.)   **1:10** 1 Tésalonika 2.4   **1:11** Mataio

16.17   * **1:12** Jè muru na é paari tôô...goo wà Iésu—é, Wà Iésu Kériso na é pwa ma go tâmogòori, é, Wà Iésu Kériso na ia é pipaarié tôô.   **1:13** Apostolo 8.3

tèpa cèikî naa goo wà Iésu. Â go nama rà picâri, ma dau tubaèpà târa. Â go pwa na go tédidiri ê wâra pwapwicîri kà Pwiduée. ¹⁴ Na pâara-bà, âna go dau pitoo paé naa na pwapwicîri kà tèpa Juif, jii tèpa jènereô na pinee kâbà ma wàilà. Â go wénarirà, ba go dau pâra wiâra bwàti diri pâ tûâ ma nyamanya kà tèpa jojorobà.

Go côô Pwina naî Pwiduée

¹⁵ Êco na wà Pwiduée, âna ia é jèè mara pitòrigario, na ia go bwaa tâa nanaa nyaa kô, â é todòò gée goro ê pimeaari imudi kêe. ¹⁶ Â, na tòotù na wâdé têe, â é paari tôo wà Pwina naîê, ba na go tâmogòorié. [Â é cùruo pâ] ba na go inapàparié tâ tâpé na càra caa tèpa Juif. Â, na wàrapwiri, â câgo caa ilari autâmogòorimuru jii pwi jèpwi. ¹⁷ Ba câgo caa too naa *Iérusaléma, ma bà pipâmaribà ma tèpa mara apostolo béaa kô. Ba go pâra wài naa napô Arabie. Â géewê, â go wâjué cônâ naa na ville Damas.

¹⁸ Gée na càùru âracié naja, â go too naa Iérusaléma, ba na bu pitâmogòoribu ma Pétéruf. Êco na bu tâa wê naa na ârailu nadàpàra pwapwicîri co. ¹⁹ Â câgo caa côô pâra tèpa apostolo, wàco wà Jacques, pwi aéjii kà Pwi Ukai.

²⁰ È pwina go ina tâwà ni, âna go inapàpari tâwà na ara wà Pwiduée, â câgo caa pwâgàriwà.

²¹ Géewê, â [câgo caa tâa napô *Judée, â] go pâra naa na du ére wâ Syrie ma wâ Cilicie. ²² Èkaa na,

1:14 Apostolo 22.3   **1:15** Ésaïe 49.1; Galatia 2.7   **1:18** Apostolo

9.26   † **1:18** Pétéruf—Grec: Céphas. (Côô Ioane 1.42, ma note.)

1:21 Apostolo 9.30

[na diri ê pwi pàara-bà, âna] càra caa tâmogòorio wà tèpa cèikî wâ Judée, ba càra mu caa côoô. ²³ Â rà nye po têre ê jèkutâ gooò. Ba rà ina wà pàra tâpé pâ: «Wà pwi âboro bëepwiri, âna wàé kaa pwi a dau tubaèpà tâbà béaa. [Â é pacoo wà tèpa âboro, ba na rà cibwaa cèikî naa goo wà Iésu.] Â nabàni, âna é jèe picémara ê cèikî na ia é mu ténoori béaa!»

²⁴ Â gée goo kaa pwiri, â rà cau pwamaina wà Pwiduée.

2

Rà tòpié pàra tèpa apostolo

¹ Jèe 14 naja gée na càùru [ê pai pipaarié tôo kà Pwi Ukai Iésu] na bà mwa wâjué côwâ naa *Iérusaléma, wàlbà ma wà Barnabas ma wà Tito.

² Ba wà Pwiduée, âna é paari tôo pâ, wâdé na go wâjué côwâ naawê. Â bà ipitiri ma wà tèpa pitûâ kâra wâra pwapwicîri, â go piwiâ târa ê *Picémara Wâdé, na go gére picémara tâ tâpé na càra caa tèpa *Juif. Ba o wâdé naa gooò, wiàna rà o wâgoo ê pwina go pwa. Ba wiàna càcaa wàrapwiri, â pwiri ticémuru naa goo diri ê wakè kôo*.

³ [Èco na nye wâdé târa. Â wâdé târa mwara ê pai wakè kâbu naima ma] Tito, pwi âboro na câé caa pwi Juif. Â càra caa tacoo gooé pâ, na pwa *kamaî têe, [wiâra nyamanya kà tèpa Juif]. ⁴ Ba wà *Kériso Iésu, âna é jèe tipijè, ba na o nye ticè na o mwa caa piijè côwâ†.

---

^{2:1} Apostolo 15.2   * ^{2:2} Dernière phrase—Grec: Péa piticémuru naa goo pai itâa kôo béaa ma nabàni.   ^{2:4} Galatia 1.7, 5.1,13

† ^{2:4} 1re phrase—Grec: Tâa tâjè ê liberté naa goo wà (Kériso Iésu).

Êco na pwa pàra tèpa âboro, na rà ciâa me naa jaajè [naa na wâra pwapwicîri]. Rà ina pâ, rà tèpa cèikî béejè, êco na rà tèpa ipwa tûâ. Ba rà pwacèwii tèpa coda na rà mara ciâari ê napô, ba na rà côo bwàti ê pai wâro kà tèpa âboro wê†. [Â dau èpà târâ] ê târù na é naa tâjè wà Iésu. Â pwa na rà naa, ma bà tèpa *ênawéna kîri cônâ [kâra pâ naèà ma nyamanya kàra]. ⁵ Êco na câbà mu caa ipacè naa goorà, â câbà mu caa pitêre dàrà, naa na nyi nari muru. Â bà pwamuru ba kàwà ê Picémara Wâdé, na é âjupâra diri§.

Rà côo pâ Pwiduée na é cùruo

⁶ Napwa naa goo wà tèpa pitûâ —tèpa âboro imaina naa na cèikî, âna ticè na rà nama go pitòotéri naa na popai na go mu picémara. (Êco na càcaa âjimuru tôo, wiàna rà tèpa âboro imaina naa na pai côo kâra pâ âboro. Ba wà Pwiduée, âna câé caa pwaké gorò âboro.)

⁷ Êco na rà côoina pâ ipaiwàibu ma wà Pétérú. Ba wà Pwiduée, âna é cùrué pâ, ba na é picémara ê Picémara Wâdé tà tèpa Juif. Â wâgo, âna é cùruo pâ, ba na go picémara tà tâpé na càra caa tèpa Juif. ⁸ Pai ina wée pâ, é wakè wà Pwiduée goo wà Pétérú, ba na é pwi *apostolo kêe naa jaa tèpa Juif; â é wakè gooò, ba na go pwi apostolo kêe, naa jaa pàra tâpé.

⁹ Â napwa naa goo wà tèpa âracié a pitûâ imaina wâna wâra pwapwicîri—wà Jacques, ma

---

† **2:4** 4e phrase—Bà napéaati naani ê pai ina wâra ê popai espions.

§ **2:5** Ba na o càcaa pitòotéri cè ji nari muru gée goo ê Picémara Wâdé, ma jè o cau tòpi diri pâ aupwényunuâari kêe. **2:7** Apostolo 22.21

wà Pétérú, ma wà Ioane, wàilà na ina goorà pâ ‘tèpa ò kâra wâao kà Pwiduée’—âna [rà côô pâ nye wàrapwiri. Â] rà tòpibu ma wà Barnabas goro írà étò, â rà inapàpari pâ, na bà tèpa pibéebà [naa goro wakè kà Pwiduée]. Ba napârabu na bu pâra dà tâpé na càra caa tèpa Juif; â wàilà, âna rà pâ dàra wà tâpé na rà tèpa Juif.

10 Â rà nye ilari jiibu co pâ, na bu niimiri tâpé na piticè neemururà, naa na wâra pwapwicîri kàra, wâ Iérusaléma. Â go nye pwa diri kaa gée na âji pwâranümoo.

Go patùra Pétérú

11-12 Gée na càùé, â wà Pétérú, âna é caibà na Antioche gée Syrie. Üna é tapoo tâa jaabà, â é mu ija naima ma wà tèpa cèikî na càra caa tèpa Juif. Éco na wà Jacques, âna é cùru medaribà gée Iérusaléma wà pâra tâpé [na rà dau pwamuru ê nyamanya kà tèpa Juif]. Â wâgo tà wà Pétérú [goro ê pwina rà ina naa gooé] â é tapoo piadié jii tâpé na càra caa tèpa Juif.

Üna wàrapwiri, â câgo caa piwâ na go patùraé, na ara diri tèpa cèikî, ba na go paari têe pâ, càcaa Wâdé ê tûâ kêe bëepwiri.

13 Â càcaa wàé co, ba wà diri tèpa cèikî na rà tèpa Juif, âna rà cau pwaduwà kêe, tiagoo wà Barnabas mwara! Ba rà piwâ na rà paari ê âji auniimiri kàra. Éco na rà tâmogòori bwàti pâ, ê pwina rà pwa, âna èpà.

14 Ûna go côo pâ, càcaa *tàrù pai pâra kàra, wiâra ê Picémara Wâdé, â go ina tà Pétér na ara diri ê picaatâa, pâ: «Gà pwi Juif, éco na, na gà tâpo naaco pai pâra kâjè wiâra ê naèà kà tèpa Juif, ba na gà wâro naima ma wà tâpé na càra caa tèpa Juif. Â gorodà na gà tacoo goo tâpé na càra caa tèpa Juif pâ, na rà ipwacèwii tèpa Juif?»

Êre Picémara Wâdé

15 Napwa naa goobâ*, âna bà tèpa Juif gée na pai pitèpabâ. Â béaa, âna bà mu ina goo tâpé na càra caa tèpa Juif pâ, rà ‘tèpa pwa na èpâ’, ba càra caa pâra wiâra ê *Naèà kà Moosé†.

16 Éco na nabâni, âna bà jèe tâmogòori pâ, câé caa *tàrù na ara Pwiduée wà pwi jè âboro, gée goro ê pai pitêre dàra kêe ê naèà kà Moosé; â nye éco gée goo ê pai cèikî kêe, naa goo wà Kériso Iésu. Â wàibâ, âna bà nye cèikî naa gooé, [ba na o tâa pinaanapô naa nabibiu kâbâ ma wà Pwiduée] ma bà tèpa âboro na bà târù na araé‡. È pwi pinaanapô ma târù bëepwiri, âna me gée goo ê cèikî kâbâ naa goo wà Kériso, â càcaa gée goo pai pitêre dàra kâbâ ê Naèà. Üu, [go ina mwara pâ]: Nye ticè âboro na ée mwa târù na ara Pwiduée, gée goro pai pitêre dàra kêe ê Naèà!

---

* **2:15** Napwa naa goobâ—é, Napwa naa gooju. Pwiri pâ popai naa na nee tii 15 ma 16 (pwiri tiagoro nee tii 21), âna gòobâra ê popai kà Paulo tà Pétér. † **2:15** Grec: Wàibâ, âna bà tèpa Juif gée na pai pitèpabâ, â câbâ caa tèpa pwa na èpâ gée na pâra Ba. **2:16** Apostolo 15.10–11; Roma 3.20–28; Galatia 3.11 ‡ **2:16** O tâa pinaanapô...bà târù na araé—Grec: Justifiés. Côo note goo Roma 1.17.

17 Ékaa na, wàibà tèpa Juif, âna ia bà mudàra cè
pai pwa wèe, ba na bà mwa tarù na ara Pwiduée.
Â bà pâmari, naa goo wà Kériso. Â wà pàra tâpé,
âna rà pitòtibà pâ, na bà ‘tèpa pwa na èpà’, ba câbà
mwa caa pitêre dàra diri ê Naèà. Üu, rà ina pâ, wà
Kériso, âna é popabà, ba na bà tèpa pwa na èpà!
Bwa! Càcaa âjupâra§! **18** Wàéni ê pwina èpà—wiàna
go wâjué côwâ naa goro ê Naèà na ia go jèe tétâjii*!
19 Na go wâro wiâra ê Naèà, â dau pwacoé ma wâdé
tà Pwiduée wâgo. Êco na nye gée goo ê Naèà kaa,
na go côoina pwiri! Â ni, âna go jèe panuâ ê Naèà,
ba na go wâro ba kà Pwiduée. Â câé mwa caa piio
côwâ, ba jèe pwacèwii na go bà naa goo ê Naèà.

Ba wiàna é bà naa goro *satauro wà Kériso, âna
wàibu ma wàé†. **20** Â wiàna go wâro, â càcaa wâgo,
â wà Kériso na wârori ê wâro kêe wâgooò. Â ê wâro
kôo nabàni naa na naiiri âboro, âna go wârori naa
na cèikî, naa goo wà *Pwina naî Pwiduée na é
meaario, â é bà ba kôo.

21 Wàépwiri ê âraimeai, na é naa tâjè wà Pwiduée,
gée goro ê *pimeaari imudi kêe, ba na jè tarù na
araé. Â wànau? Gona go o mwa tétâjii pwiri, ba na
go tâa goro ê Naèà? Bwa! Ba wiàna pâri ma pwa
pinaanapô naa nabibiu kâjè ma wà Pwiduée, ma

§ **2:17** Grec: Wiàna bà côoina pâ, bà tèpa pwa na èpà, gée goo pai
côoina kâbà ê pai tarù gée goo Kériso, â gona wà Kériso, âna é pwi
êñawéna kâra ê èpà? Bwa! Càcaa wàrapwiri. *

2:18 Grec: Ba wiàna

go bari côwâ i pwi ia go jèe tubatiàu, â go paari pâ go pwa na èpà.
† **2:19** Grec: Ba nye gée goro ê naèà na go bà naa goo ê naèà, ba
na go wâro ba kà Pwiduée. Tanamiribu naa goro satauro, wâgo ma
wà Kériso. **2:20** Galatia 1.4

jè tèpa âboro na jè tarù na araé, gée goro pai pitêre dàra kâjè ê Naèà, â pwiri gére piticémuru naa goo ê pai bà kà Kériso[†].

é tipijè jii naèà ê picémara wâdé

3

(Naporomee 3-4)

¹ [Go pò goowà] co tâpé Galatia, ba pwacèwii na pigù ê pûruwà! Dà na é ipa-imwûruwà [ma guwà pagà jii ê âjupâra]? Go wadipi ina tâwà pâ, wà Kériso, âna é jèe bà naa goro *satauro [ba na wâdé tà Pwiduée Wâguwà]?

² Wàéni co ê pwina nümoo na go tâmogòori jiiwà: Gona guwà niimiri pâ, guwà jèe tòpi ê *Nyuâaê Pwicîri, gée goo ê pai wâro kâwà wiâra ê *Naèà? Bwa! Nye gée goo ê pai cèikî kâwà, naa goo ê *Picémara Wâdé goo wà Kériso! [Â guwà tâmogòori bwàti ê pwiibà!] ³ Gorodà na guwà nama ipa-imwûruwà jii?

Nye ê Nyuâaê Pwicîri, na é tapoo ê wakè naa goowà. Â gona guwà niimiri pâ, guwà mwa tuban-abwé goro naiiri âboro? Guwà tèpa pigù! ⁴ Gona guwà nama piticémuru naa goo diri ê pai tâa na aré kâwà tiagoo ni*? Guwà tétâjii diri pâ pwiibà?

⁵ Wà Pwiduée, âna é jèe naa ê Nyuâaê Pwicîri, â é nama guwà pwa pâ *câmu kâra pâtâmee, na rà pò goo wà tèpa âboro. Â gona guwà niimiri pâ, nye gée

---

[†] **2:21** Grec: Câgo caa tétâjii ê pimeaari imudi kà Pwiduée. Ba wiâna jè tarù gée goro ê Naèà, â pwiri piticémuru naa goo wà Kériso.

* **3:4** Diri ê pai tâa na aré kâwà—é, Diri ê pwina guwà jèe wârori. Pwiri pâ aré ma tòina kâra, majoroé ê pai cèikî naa goo wà Kériso, é, aupwénýunyuâari na rà tòpi.

goo ê pai pitêre dàra kàwà ê Naèà? Bwa! [Go ina mwara pâ]: Nye gée goo co ê pai cèikî kàwà, naa goo ê Picémara Wâdé goo wà Kériso!

Abéraama âna é pwi câmu

6 [Jè pûra naa na *Tii Pwicîri pâ] Wà *Abéraama, âna é cèikî naa goo wà Pwiduée, â gée goro ê cèikî kêe, âna wà Pwiduée, âna é nama é pwi âboro na é *tàrù na araé.

Genèse 15.6

7 Êkaa na wâdé na guwà tâmogòori pâ, wà diri tàpé na rà cèikî [naa goo wà Pwiduée] âna nye wàilà kaa pwiri tèpa gòobâra Abéraama. **8** Ba jè pûra mwara naa na Tii Pwicîri pâ, wà Pwiduée, âna é mara ina têe ê popai wâdé bëeni, pâ: *Go o mwa *pwényunuâari diri tèpa Ba wâ goropuu, gée googà!*

Genèse 12.3

Wàépwiri, na é mara inapàpari pâ, ée mwa tòpi tàpé na càra caa tèpa Juif, [ma tòpò pinaanapô naa nabibiu kàra ma wàé] ma nama rà tarù na araé. Â nye gée goo kaa ê cèikî kàra na é wàrapwiri.

9 Wàrapwiri naa goo diri tàpé na rà cèikî [naa goo wà Pwiduée] ba rà o tòpi jiié i aupwényunuâari na ia é naa tà Abéraama, gée goro ê cèikî kêe.

Càcaa pâri ê Naèà

10 Éco na rà tojii wà tàpé na rà niimiri pâ, o wâdé [tà Pwiduée] wàilà, gée goo ê pai pitêre dàra kàra ê Naèà. Ba jèe wii mwara naa na Tii Pwicîri pâ: *É tojii wà pwina câé caa pitêre dàra taaci ê pâ naèà, na wii naa na Tii goro ê Naèà!*

Deutéronome 27.26

3:6 Genèse 12.3; Roma 4.3,16

3:10 Deutéronome 27.26

11 Jè côo pâ, o nye ticè âboro na o târù na ara Pwiduée, gée goro pai pitère dàra ê Naèà. Bwa! [Ba, ina naa na Tii Pwicîri pâ] wà pwi âboro na é târù na ara Pwiduée, âna wà pwina é cèikî naa gooé. Â nye gée goro co ê cèikî kêe, na tâa têe ê wâro jaa Pwiduée†.

12 Jè côo pâ, ê Naèà, âna câé caa pâra goro ê cèikî, [â nye goro ê wakè kâjè]. Ba wâéni ê pwina jèe wii naa na ê Naèà: *É naa wâro, tà pwina é pitère dàra diri ê pâ na autûâri, na wâna.* **Lévitique 18.5** [Â wiàna wàrapwiri, â jè cau tojii, ba càcaa pâri!]

13 Éco na wà Kériso, âna é pipanuâê, â é jèe tipijè jii ê tojii kâra Naèà, ba é popa naa góé ê tojii kâjè, [na tanamiriê naa goro satauro]. Ba jèe wii pâ: *Tojii wà pwina é utòtòro goro upwâra.* **Deutéronome 21.23**

14 É wàrapwiri wà Kériso, ba na o tâa tâjè tèpa cèikî naa gooé ê aupwényunuâari na ia é naa tà Abéraama wà Pwiduée. Â âjupâra mwara naa goo tâpé na càra caa tèpa Juif. Â gée goro ê cèikî kâjè naa gooé, âna jè tòpi ê Nyuââê Pwicîri, na é mara ina béaa wà Pwiduée pâ, na ée mwa naa tâjè.

Naèà âna é me co gée na càùé

15-16 Biu, âna é ina tà Abéraama wà Pwiduée pâ, na ée mwa pwényunuâariê. Na jè côo bwàti ê popai kà Pwiduée naa na Tii Pwicîri [naa na *hébéru] â jè pûra pâ é ina pâ, na ée mwa pwényunuâari wà Abéraama *bau ê pwêe*. Pai ina

---

3:11 Galatia 2.16   † **3:11** Wà pwi âboro na é târù... Grec:

Wà pwina é târù gée goro ê cèikî, âna o tâa têe ê wâro.   **3:13**

Deutéronome 21.23; Roma 8.3   **3:15-16** Genèse 12.7, 13.15

wèè pâ âboro na té gée gooé. Càcaa wii pâ, **pâpwêe**, â nye wii co pâ, **êpwêe**. Â go popa pwiri, ba na ucina goo wà Kériso, na é caapwi co[†].

Wà Pwiduée, âna é *ipwataâboro tà Abéraama, ba na é *paâjupâra ê auina kêe bëepwiri. Â guwà côo, co tèpa béeò, pâ, napwa naa goojè, tèpa âboro, âna wiàna jè ipwataâboro goo cè jè muru na jè ina, â càcaa pâri ma jè pitòotéri, é, tubatiàu ê popai na jè jè ina. [Â wiàna wàrapwiri naa jaajè tèpa âboro] ¹⁷ à jè tâmogòori pâ, wà Pwiduée, âna o câé mwa caa pitòotéri ê auina kêe, na ia é jèe ipwataâboro goo.

Wàéni ê pwina nümoo na go ina: Napwa naa goo ê Naèà, âna muru na é naa wà Pwiduée, po 430 naja gée na càuru ê auinabéaa kêe tà Abéraama. Â ê Naèà, âna càcaa pâri ma é pitòotéri ê ji nari auwii naa na ê auinabéaa kêe[§].

¹⁸ Â wiàna ê aupwényunyuâari, âna o naa tâjè, gée goro [ê pai pitêre dàra kâjè] ê Naèà, â pwiri câé caa me gée goro ê auinabéaa kà Pwiduée. Êco na càcaa wàrapwiri, ba wà Pwiduée, âna ia é naa tà Abéraama ê aupwényunyuâari kêe, gée goo ê auinabéaa kêe têe. Â é naa têe piticémuru naa goo.

[†] **3:15-16** Wà Kériso, âna wàé co na é pinaigé mara diri ê aupwényunyuâari ba kâjè na jè wâru. Â ina goojè pâ, jè gòobàra Abéraama, gée goro ê cèikí kâjè naa goo wà Kériso. Grec: 15Go tûra goo pai pwa kà tèpa âboro: Wiàna é ipwataâboro wà pwi âboro, â paâjupâra...â o nye ticè âboro na o pâri ma é tubatiàu, é, naa cè gòobère. 16Napwa naa goo pâ auinabéaa, âna muru na ina tà Abéraama, bau ê pwêe, â càcaa pâ pwêe na wâru. Caapwi co pwi pwêe, âna wà Kériso.   **3:17** Exode 12.40   **§ 3:17** Dernière phrase—Grec: Â ê Naèà, âna càcaa pâri ma é pitòotéri, nama tiàu ê auipwataâboro.   **3:18** Roma 4.14

19 Wiàna wàrapwiri, â târa dà ê Naèà? Nye ê muru na ia é naa tâjè wà Pwiduée gée na càué, ba na paari tâjè ê pâ na èpà na jè pwa. Â é coo tiagoro pai tèepaa me kà Pwi góobàrà Abéraama, na é caapwi co—wà Pwina ée mwa pinaigé mara diri ê aupwényunuâari*.

[Jèpwi mwara, âna ru pi-ité ê Naèà bau ê *auipwataâboro†. Ba jè ina pâ wà Pwiduée, âna é naa] ê Naèà [târa ê Ba] na rà pinaigé mee wà tèpa *angela. Â wà [*Moosé] âna é pwi a-ipa popai kêe. **20** Êco na, na ia é ipwataâboro wà Pwiduée [tà wà Abéraama] â nye ticè pwi a-ipa popai naa nabibiu kàru. Ba muru na é pwa gée gooé co wà Pwiduée, [â nye ticè popai kà Abéraama naa na].

Naèà âna é wakè co béaa kà Kériso

21 Wiàna wàrapwiri, â gona ê Naèà, âna é cicara ê auipwataâboro kà Pwiduée? Bwa! Ba nye êco auipwataâboro, na é pame tâjè ê *âji wâro. Â [é tòpò pinaanapô naa nabibiu kâjè ma wàé, â] é nama jè tèpa âboro na jè tarù na araé. Â ticè jè naèà cèna pâri ma é wàrapwiri. **22** Êco na ê Tii Pwicîri, âna é inapàpari pâ, na diri pâ muru ma wà diri tèpa âboro, âna rà cau tâa aranara ê pàtâmara èpà. Â ticè pai pwa wèe, ma jè tòpi ê aupwényunuâari kâra

3:19 Apostolo 7.38; Roma 5.20

* **3:19** Wà Pwina...

Grec: Wà Pwina pwa ê auinabéaa ba kêe.

† **3:19** Auipwataâboro—Auinabéaa (promesse).

Ipaiwà naa na pâ nee tii 20–22.

3:21 Roma 8.2–4

auipwataâboro, êco gée goro pai cèikî kâjè, naa goo wà Iésu Kériso[†].

²³ Béaa, âna pwacèwii na jè tèpa pwa karapuu. Â ê Naèà, âna é pwi a wéaarijè na diri pâ tòotù, tapacíri pwi pàara na o paari tâjè ê naigé mara ê pai cèikî naa goo wà Kériso. ²⁴⁻²⁵ [Wàéni jè ucina goro ê Naèà]: Béaa, âna é pwacèwii pwi caa kâra câmu kâjè, na é pacâmurijè, ma mara tòcia tâjè wà Kériso, tapacíri ê pai tèepaa kêe. Â nabàni, âna é jèe nye tèepaa me kaa wà Kériso, â jè jèe cèikî naa gooé. Â é jèe nama jè tarù na ara Pwiduée. Â o càcaa pâri ma é pacâmurijè cônâ ê Naèà.

Tèpa naî Pwiduée gée goro ê cèikî

²⁶ Una jè ſ cèikî naa goo wà Kériso Iésu, â jè jèe cau tèpa naî wà Pwiduée diri. ²⁷ Na ia *upwaajè naa na nee wà Kériso, â jè jèe coona ê ârabwée na bwaa âmuê—ba na jè wàra na é wà*.

²⁸ [Na jè jèe tâa goo wà Kériso, âna] jèe nye ticè na pi-ité naa nabibiu kà tèpa Juif ma tâpé na càra caa tèpa Juif; â naa nabibiu kà tèpa *ênawéna kîri kà tèpa âboro, ma wà tâpé na pwa tarù kâra; â naa nabibiu kà tèpa paaō ma pa ilàri. Ba jè jèe caapwi, gée goo na jè caapwi ma wà Kériso Iésu.

²⁹ Â wiàna jè jèe tâa gooé, âna jè tèpa gòobàra

[†] **3:22** Grec: Èco na, ê Tii Pwicíri, âna é tòpò diri pâ muru na aranara ê èpà, ba na ê auinabéaa, âna o naa tà tâpé na rà cèikî naa goo wà Iésu Kériso. **3:23** Galatia 4.3   **3:24-25** Roma 10.4   **3:26** Ioane 1.12   **§ 3:26** Jè—Grec: Guwà (Ipaiwà naa na pâ nee tii 26-29.)   **3:27** Roma 6.3   * **3:27** Grec: Wà diri tâpé na upwaarà naa goo wà Kériso, âna rà coona wà Kériso. Ucina goo pai naaco ê tûâ kâjè na èpà, ba na jè wârori ê wâro na bwaa âmuê ma wà Kériso.

Abéraama. Â tâa tâjè diri ê pâ aupwényunuâari, na ia é mara ina wà Pwiduée tà Abéraama.

4

Jè tèpa naiê â càcaa tèpa ênawéna co

¹ Guwà jèe niimiri cai ê pwini, pâ: Wà pwi âboro, âna ée mwa tòpi diri pâ neemuru wà caa kêe, [na ée mwa pwi âboro maina]. Éco na, na é bwaa nari èpo, â câé caa piwéna jii tèpa *ênawéna kîri kà pwi caa kêe. ² Â é nye ciburà pitère dà tapé na rà wéaarié, tèepaa naa na tòotù na é jèe câmuri wà pwi caa kêe.

³ Ipaiwà naa goojè. Ba béaa, âna jè pwacèwii tèpa èpo, â jè tèpa ênawéna kîri kâra pâ naèà ma duée imudi*. ⁴ Éco na, na pàara na é jèe tàmara câmuri wà Pwiduée, â é panuâ me Pwina naîê darijè naa gòropuu†. Â é wâro aranara ê pitûâ kâra ê *Naèà kà Moosé. ⁵ É pipanuâê, ba na é tipijè jii ê Naèà na piijè, â é nama jè tèpa âji naî Pwiduée.

⁶ Â târa ma jè tâmogòori pâ jè tèpa naiê, âna wà Pwiduée, âna é tòpò naa na pwâranümajè ê Nyuââê Pwicîri kà Pwina naiê. Â ê Nyuââê Pwicîri, âna é cètùujè, ma jè ina tà Pwiduée [naa na ipwâdée] pâ: «Au! Pwiduée, Caa kôo!» ⁷ Ékaa na jèe ticè na piijè, ba jè jèe tèpa naî Pwiduée. Â ée mwa naa tâjè diri ê pâ aupwényunuâari kà tèpa naiê, na é tàmara ina béaa.

Cibwaa nama piiwà côwâ!

---

^{4:3} Kolosé 2.20   * ^{4:3} Pâ naèà ma duée imudi—é, Pâ pàara ê gòropuu.   ^{4:4} Ioane 1.14; Roma 1.3   † ^{4:4} Darijè naa gòropuu—Grec: É pwina naî tô jè ilàri.   ^{4:6} Roma 8.15–17

⁸ Napwiri, âna câguwà caa tâmogòori Pwiduée, â guwà tèpa ênawéna kíri kâra pâ nari duée, jii wà Pwiduée na é caapwi co. ⁹ Éco na nabàni, âna guwà jèe pâmari. (Â nye âjupâra pâ, nye wà Pwiduée kaa na é jèe pâmariwà.) Â, na araé, âna ticè nii kâra pâ duée imudi, ma pâ naeà; â ticè câmu kâra.

Wànau? Cina guwà tabiiwà wâjué cônwâ, ma guwà pitère dàra cônwâ pâ muru bëepwiri?! Nümawà na guwà jèu tèpa ênawéna kíri kâra cônwâ? ¹⁰ Gorodà na guwà papwicîri pâra tòotù, ma pâra parui, ma ê pâra pâara, ma ê pâra naja? ¹¹ Auwa! Wàra munaa piticémuru naa goo diri ê wakè kôo jaawà!

¹² Go tacoo goowà, co tèpa béeò, naa na nee Kériso, pâ, na guwà ipwacèwiio, [â guwà nama tipiwà jii diri pâ pwì bëepwiri]! Ba wâgo, [pwì *Juif, âna jèe tipio jii ê Naèà, ba] na go pwacèwiwà [na câguwà caa tèpa Juif].

Béaa, âna dau wâdé pâ tûâ kâwà tôo, â wâdé na guwà ciburà wàrapwiri†. ¹³ Na ia go mara picémara tâwà ê *Picémara Wâdé, âna go jèe tèepaa mariwà, gée goo pai maagé kôo. ¹⁴ Â [go tâmogòori pâ] guwà géaa goo pwiri, êco na câguwà caa pwatétéri tôo, ma tétâjio. Bwa, guwà nye tòpio pwacèwii na go pwì *angela kâ Pwiduée, ma pwacèwii na wâgo Kériso Iésu. ¹⁵ Â guwà nye dau ipwâdée kaa, ma piégötùru, ba na guwà pitu tôo. Ba guwà ipanuâwà diri bau ê pâ wâdé kâwà ba kôo§!

---

^{4:10} Roma 14.5; Kolosé 2.16   † ^{4:12} Dernière phrase—Grec: Jèe câguwà caa pwa tôo cèna èpà.   § ^{4:15} 2e phrase—Grec: Wâpà ê ipwâdée kâwà? Go ina tâwà pâ, béaa, âna pwiri guwà èrù du âraporomeewà ma guwà naa tôo, wiàna pâri.

Â nabàni, âna é wâpà ê pimeaari ma ipwàdée kàwà bëepwiri? ¹⁶ Gona guwà niimiri pâ, go pwi a cicarawà, gée goo na go ina tàwà ê âjupâra?!

Cibwaa têre tèpa ipa-imwüruwà

¹⁷ [Go tâmogòori pâ, wà tèpa pacâmu na rà medariwà]*, âna rà dau kairiwà. Êco na càra caa wàrapwiri, gée na âji pwâranümarà. Ba nümarà na rà pa-ipiinariwà jii, ba na guwà pâra wiârâ co.

¹⁸ Na ia go tâa jaawà, â guwà góo, ba na guwà pwa na wâdé, [â guwà pâra wiâô]. Â wâdé na guwà nye tà wàrapwiri, wiàna tiàuo jaawà†.

¹⁹ Au, [go meaariwà] co tèpa âji naîô! Â go po dau maagé côo, na go niimiriwà—pwacèwii ê maagé kâra ilàri na é pitàmari èpo. Â o càcaa tipio jii pwiri, na bwaa càcaa pâji tâbawêe ê wâro kâ Kériso naa goowà, â bwaa cágwuà caa pâji pwacèwiié. ²⁰ Êco na jèe câgo caa tâmogòori ê pwina go pwa [ba na go pitu] tàwà. Â po dau nümoo na go tâa jaawà, ba na go tâpo ina ba kîri tàwà, [êco na càcaa pâri].

Du ârailu auipwataâborò

²¹ Gona wà pâra tâpé gée goowà, âna nümarà na rà pitêre dàra ê Naèà kâ Moosé? Â wâdé, êco na wâdé na rà têre bwàti ê pwina é ina i Naèà. ²² Ba jèe wii [naa na *Tii Pwicîri] pâ, wà *Abéraama, âna ârailu tupédu naîê. Pwi jèpwi, [wà Ismaël] âna wà pwina naî Agar, wà tô ênawéna kîri kêe; â wà pwi

---

* ^{4:17} Wà tèpa pacâmu na rà medariwà—Côo Galatia 1.7. † ^{4:18} É, Wâdé na rà imudàra ma rà pwa na wâdé na pâara na tiàuo, pwacèwii na pâara na go tâa jaawà. Pwiri popai goo wà tâpé na rà kairi tâpé Galatia, é, pwiri popai goo wà tâpé Galatia. ^{4:22} Genèse 16.15, 21.2

jèpwí, [âna wà Isaaka] âna wà pwina naî Sara, tô âji wâdèe. Ba wà Sara, âna câé mu caa tô ênawéna kíri kà pwi jè âboro.

²³ Wà pwina naî tô ênawéna kíri kêe, âna pitèpaé, gée goro co ê pwina é pwa wà pwi âboro, wà Abéraama. Éco na wà pwina naî tô wâdèe Sara—wà tô na pwa târù kêe—âna pitèpaé, ba nye wà Pwiduée kaa, na é pacoo ê auinabéaa, na pàara kêe†.

²⁴⁻²⁵ Wà du ilàri bëepwiri, âna du ucina ba kâjè, goro ê du *auipwataâboro [na é pwa wà Pwiduée ba kâra ê Ba kêe]. Wà Agar, tô ênawéna kíri kà Abéraama, âna é ucina [goro ê Naèà, na ia é naa wà Pwiduée târa ê Ba kêe, tèpa Juif]. Ba rà jèe pâ nau tèpa ênawéna kíri [kâra ê Naèà] pwacèwii Agar ma wà tèpa gòobèreè. Â ê ville [kà tèpa Juif] *Iérusaléma, âna é pwacèwii ê gòrojaa Sinaï wâ napô Arabie, [na ia rà mara tòpi ê Naèà naawê]. Ba du ére-bà, âna câmu kâra pai pii tèpa âboro.

²⁶⁻²⁸ Napwa naa goo wà Sara, âna é ucina goo ê auinabéaa kà Pwiduée, na tipi tèpa âboro jii ê pwina piirà goo. Â pwa pwi jè Iérusaléma, na wânidò *napwéretòotù, âna pwi napô kà diri tâpé na tipirà. Â dau wâru wàilà. Ba jèe nye wii naa na Tii Pwicíri pâ:

*Gà ipwàdée wâgà,
napô Iérusaléma*

^{4:23} Roma 9.7–9   † ^{4:23} Grec: Wà pwina naî tô ênawéna kíri kêe, âna pitèpaé, wiâra ê naiiri âboro; â wà pwi naî tô na pwa târù kêe, âna é pitèpa gée goro ê auinabéaa.   ^{4:26-28} Hébéru 12.22; Auinapàpari 21.2,10   ^{4:26-28} Ésaïe 54.1   ^{4:26-28} Roma 9.7

*na ticè èpo'gà!
Nyabi ma ipwàdée,
wâgà na cágà caa pitàmari èpo!
Rà jèe tétâjiigà,
êco na gà mwa piétò!
O dau wâru èpo'gà
jii tô na pwa éaé!*

Ésaïe 54.1

Guwà côo, co tèpa béeò naa goo Kériso, wà tèpa èpo kêe, âna nye wàijè kaa! Üu, jè tèpa âji naîê, â câjè caa tèpa ênawéna kíri kà pwi jèpwi. Ba jè pwacèwii Isaaka, pwina naî Abéraama ma wà Sara§.

²⁹ Napwiri, âna [wà Ismaël, pwina naî tô ênawéna kíri, âna é tubaèpà tà wà Isaaka]. Guwà côo, wà pwina naîê na pitèpaé gée goro ê auniimiri kâra âboro, âna é tubaèpà tà pwi naîê [na pitèpaé gée goro ê auinabéaa kà Pwiduée]. Â nabàni, âna nye tagére ipaiwà tâjè, na pitèpajè gée goo ê Nyuâaê Pwicîri.

³⁰ É ina pâ wànau i Tii Pwicîri naa goo pwi bëepwiri? Wàéni: *Guwà tû tà tô ênawéna kíri, ma wà pwina naîê. Ba wà pwibà, âna o câé caa tòpi pâ wâdé jii caa kêe. Wàco pwina naî tô ilàri na pwa tarù kêe, âna ée mwa tòpi diri.*

Genèse 21.10

---

§ **4:26-28** Grec: 26Èco na tô Iérusaléma na wânidò, na é tô nyaa kâjè, âna pwa tarù kêe... 28Èco na wâguwà, âna guwà tèpa aéjii kà Isaaka, tèpa naîê wiâra ê auinabéaa.   **4:29** Genèse 21.9–10; Ioane 8.35

31 Guwà côo, co tèpa béeò naa goo Kériso, câjè caa tèpa ênawéna kîri kâra ê Naèà. Jè tèpa âji naî Pwiduée na pwa târù kâjè*!

5

É jèe tipijè Kériso

1 É tipijè wà Kériso, ba na o ticè na o mwa caa piijè cônâ. Â wâdé na guwà cipa ba mwü pai tipiwà. Â guwà cibwaa nama guwà tèpa *ênawéna kîri cônâ kâra jè naèà.

2-3 Guwà têre, làpé! Ba wâgo, Paulo [pwi *apostolo] âna go ina tâwà ba gòò pâ: Wiàna guwà [mudàra ê pinaanapô ma wà Pwiduée goro ê pai] pwa *kamaî wiâra ê *Naèà, â wâdé na guwà pitêre dàra diri pâra ére mwara gée goro ê Naèà. Â wiàna wàrapwiri, â piticémuru naa goo ê pwina é pwa ba kâjè wà Kériso!

4 Wà pâra tâpé gée goowà, âna rà o mudàra, ma rà *târù na ara Pwiduée, gée goro pai pitêre dàra kâra ê *Naèà. [Rà ipwacôoco!] Ba péa pa-ipiinarirà jii wà Kériso, ma ê *pimeaari imudi kà Pwiduée.

5 Éco na wàijè, âna jè cèikî co, â jè tapacíri naa na ipwâdée, ê tòotù, na ée mwa bàra tòpijè na araé wà Pwiduée, â o wâdé têe wàijè. Â é pitu tâjè ê Nyuâaê Pwicíri, na pâara na jè bwaa tapacíri ê pwi tòotù-bà*.

---

* **4:31** Grec: Câjè caa tèpa naî tô ênawéna kîri kà pwi jèpwi. Â jè tèpa naî tô ilàri na pwa târù kêe. * **5:5** Grec: Wàijè, âna jè tapacíri, gée goro ê cèikî, ê pai târù kâjè goro ê Nyuâaê.

6 Wiàna pwa kamaî tâjè, é, wiàna càcaa pwa kamaî tâjè, â nye piticémuru naa goo, ba jè tâa goo wà Kériso Iésu. Â ê pwina âjimuru, âna êco ê cèikî kâjè [naa gooé]. Â ê cèikî kâjè, âna é âpàpaa†, wiàna jè meaari [pàra tâpé].

Wailàapà na nama guwà pagà?

7 Ico tèpa béeò, guwà jèe nye pâra bwàti [naa goo wà Kériso]. Â wailàapà na nama guwà pagà jii ê naigé-bà? **8** Càcaa wà Pwiduée, ba nye wàé na é todàwà! **9** [Ipwacôoco, ba wà pwi caapwi âboro na é pwâ, âna pâri ma é nama guwà cau imwüru diri.] Pwacèwii na jè mu ina pâ: «Ê ji nari nyaa kâra poloa, âna pwa ma é too ê poloa.» **10** Êco na go cèikî ba mwü pâ, guwà o mwa tâa goo ê auniimiri kôo, gée goo pai caapwi kâjè naa goo Pwi Ukai.

Napwa naa goo wà pwi âboro na é pwa ma gùmagù ê pwâranümawà, â wà Pwiduée, âna ée mwa nye pitèié ma pwa wârimuru tête. Nye ipaiwà, wiàna wà pwiibà, na é pwi âboro imaina naa jaawà.

11 Ico tèpa béeò naa na nee wà Kériso, câgo mu caa picémara ê pai pwa kamaî, wiâra ê nyamanya kà tèpa *Juif. Ba wiàna go gére wàrapwiri, â pwiri càra caa pi-inao ba èpà? Bwa! Wàéni ê pwina go picémara: [É bà wà pwi *Mesia, naa gorol] ê *satauro. Â wàépwiri muru na tanoori tèpa Juif‡.

5:6 1 Korénito 7.19; Galatia 6.15   † **5:6** Âpàpaa—Manifester, montrer.   **5:9** 1 Korénito 5.6   **5:10** 2 Korénito 11.15; Galatia 1.7

‡ **5:11** Tanoorirà ba wà pwi Mesia, âna pwi ukai me gée goo Pwiduée, na ia rà tapacié gée na biu. Càra caa côoina pâ wà Iésu, âna é pwi Mesia.

12 Napwa naa goo wà tèpa pi-iluuriwà, âna [jèe oratôo goorà]. Wiàna nümarà na rà pwa kamaî tawà, â wâdé wiàna rà pitapàgà tâjii ê jè ére pao goorà!

Pitêre dàra Nyuâaê Pwicîri

13 Jèe nye todàwà, co tèpa béeò naa goo Kériso, ba na tâa tarù kàwà, â tipiwà jii diri pâ muru na piiwà. Êco na guwà cibwaa popa pai tarù kàwà bèepwiri, ma guwà pwa-imudirimuru, wiâra ê câbewâdé kàwà na èpà. Bwa. Guwà piénawéna kàwà jècaa naa na pimeaari. **14** Diri ê ère Naèà kà *Moosé, âna é tâa na ê aupitûâri na caapwi. Wàéni: *Gà meaari tèpa âboro§, pwacèwii ê pai pimeaarigà côwâ.* **Lévitique 19.18**

15 Wiàna guwà ciburà pidàdàrùwà pwacèwii ê pâ macii a piugà, â guwà pwacôoco, ba péa tà tiàuwà. **16** Wàépwiri na go ina tawà: Guwà pitêre dàra ê Nyuâaê Pwicîri. Ba wiàna wàrapwiri, â o câguwà caa pâra wiâra ê pâ câbewâdé kàwà na èpà. **17** Ba ê pâ câbewâdé kâjè bèepwiri, âna rà cicara ê Nyuâaê Pwicîri; â ê Nyuâaê Pwicîri, âna é cicara pâ câbewâdé kâjè na èpà. Â ru ipaa naa goojè. Êkaa na pitadàrù ê pwâranümajè. **18** Â wiàna é pitûâ kàwà ê Nyuâaê Pwicîri, â o jèe câguwà caa tâa aranara ê Naèà. [Â wàépwiri ê ère i pwi ia go ina tawà.]

Pwâra wakè kâra câbewâdé na èpà

19 Jè côo bwàti ê pâ tûâ kà tâpé na rà pipanuârà, ba na rà pâra wiâra ê pâ câbewâdé kàra:

5:13 1 Pétér 2.16   **5:14** Roma 13.9   § **5:14** Tèpa âboro—Grec:
Pwi âboro na é tâmwünyabwerigà, é, pwi jèneregà.   **5:17** Roma
7.15–23   **5:19** 1 Korénito 6.9–10

Rà naa nümarà naa goo pâ muru na jè kamu goo;
 Rà ipuu imudi ma pàra tâpé;
 Rà pwa pâ tûâ na miiri goro ê pâ naiirà;
²⁰ Rà pwamaina pâ *ânuurumuru, â rà pwa wâi, â
     rà pitêre dàra pâ duée;
 Rà piêbà, â rà piboo;
 Rà pièpàri, â rà iputàmu;
 Rà pipwamainarà côwâ, â rà còogai pàra tâpé;
 Rà pitadàrùrà, â rà niimiri pâ, nye âjupâra co ê
     pwina rà ina naa na jèpa puco kàra;
²¹ Rà iari pâ neemuru pàra tâpé;
 Rà ipwirié, â rà pi-ija ma piwâdo pwacèwii pâ
     puàkà na rà picaatâa.

Â wâru mwara pâ muru na èpà na rà pwa. Â go
 ina tâwà mwara ê pwina go jèe ina pâ: Wà tâpé na
 rà pwa ê pâ muru bëepwiri, âna o càra caa tòpi ê pâ
 aupwényunuâari kâra ê *Mwaciri kà Pwiduée.

Pwâra wakè kâra Nyuâaê Pwicîri

22 Èco na wâéni ê pwêe na é tòpò ê Nyuâaê Pwicîri
 naa na wâro kâjè:

Pimeaari;
 Pipwâdée;
 Pinaanapô;
 Pidàpwicâari;
 Piwâdéari;
 Piénawéna;
 Pitêre dàra;
²³ Pitâa na tànana;
 Pitòimirî.

Â ê Naèà, âna nye âji ticè na é ina naa goo pâ pwi bëepwiri. ²⁴ Wàijè na jè tèpa âboro kà Kériso Iésu, âna jè jèe tanamiri naa goro satauro ê pâ câbewâdé kâjè na èpà. ²⁵ Â wiàna é pawârojè ê Nyuâaê Pwicîri, â wâdé na jè nama é pitûâ kâjè. ²⁶ Jè cibwaa pipwamainajè, ma pipaarijè! Jè cibwaa pigâdâra ma piputàmu! Â jè cibwaa piébà ma piboo!

6

Bénabwé popai

¹ Tèpa âji béeò naa goo wà Kériso, wiàna guwà pâmari pâ, wà pwi jè béewà, âna é gére pwa na èpà, â wâdé na guwà popaé me côwâ naa na naigé na wâdé. Wàépwiri ê napârawà, wiàna guwà [ina pâ guwà] cimwü* naa na pai wâro kâwà wiâra ê Nyuâaê Pwicîri. Â guwà ina ba kîri têe. Â guwà ipwacôoco, wâguwà diri, ba péa dàtiwà mwara, ma guwà pwa ê pwina èpà. ² Guwà pitu tàwà jecaa, ma pitûri ê nakake kâwà. Â, naa wàrapwiri, â guwà pitêre dàra ê aupitûâri kà Kériso [pâ, na jè pimeaarijè, ba wàépwiri ê âji *Naèà kâjè].

³ Wiàna é niimiri wà pwi jèpwi pâ, pwamuru naa gooé, â wà pwiibà, âna é pitanami, ba nye piticémuru naa gooé! ⁴ Èkaa na, gà cibwaa ciburà côo pwi jèpwi, ba na gà ipwamainagà jiié. Gà nye pitèi côwâ ê pâ tûâ'gà. Â wiàna wâdé, â pâri ma gà

5:24 Roma 6.6; Kolosé 3.5   **5:26** Filipi 2.3   **6:1** Mataio 18.15

* **6:1** Wiàna guwà ina pâ guwà cimwü—Grec: Wà tâpé gée goowà na rà cimwü. È ina pwiri wà Paulo, ba na é tatéerà, ba rà pi-inà kârà.

6:2 Roma 15.1

ipwàdée goo. ⁵ Ba wâdé na jè nye côo jècaa ê pâ jèpa tûâ kâjè.

⁶ Jèpwi mwara: Wâdé na guwà ipâdi ê pâ wâdé kàwà ma wà pwina é pacâmuriwà goo ê Popai.

Jè piûnyari pwina jè câmi

⁷ Gà ipwacôogà naa goro ê càragà! Gà cibwaa niimiri pâ gà o cárü na ara wà Pwiduée†! Ba gà o nye piûnyari ê pwina gà câmi. ⁸ Ba wiàna jè câmi, wiâra pâ câbawâdé kâjè na èpà, â jè o mwa piûnyari ê pwâra bà, ma pai tubatiàujè. Éco na, wiàna jè câmi wiâra pwina nüma ê Nyuâaê Pwicîri goo, â jè mwa piûnyari ê *wâro dàra góiri jaa Pwiduée. ⁹ Êkaa na jè cibwaa nama oratâjè, ma jè pwa ê pwina wâdé! Â jè cibwaa pipanuâjè! Ba o mwa tèepaa ê tòotù, na jè mwa piûnyari [ê aupwényunyuâari]. ¹⁰ Gée goo kaa diri pwiri, â jè popa ê pàara na tâa tâjè, ba na jè pwa na wâdé tà diri tèpa âboro. Â jè dau wàrapwiri tà tèpa cèikî béejè!

Ipiciijii

¹¹ Wâgo Paulo, na go cipa i bépwa tii‡, ba na go tubanabwé i tii. Guwà côo pâ aupwa âmu maina na go pwa! ¹² [Wàéni ê pwina go ina tâwâ]: Guwà ipwacôowà goo wà tâpê na nümarà na rà pwa *kamaî tâwâ!

Rà wàrapwiri, ba na rà wâdéarirà tèpa âboro. Ba wâgotàra [goo wà tèpa *Juif]. Ba [wiàna rà picémara

6:5 Roma 14.12   **6:6** 1 Korénito 9.11,14   **6:7** Roma 8.13

† **6:7** 2e phrase—Grec: O câjè caa gâdà wà Pwiduée. ‡ **6:11** Wâgo Paulo, na go cipa i bépwa tii—Na ia é pwa tii, â é tûra, â wà pwi jè âboro (secrétaire), âna é wii ê pwina é ina. Éco na é popa ê bépwa tii wà Paulo, ba na é pwabwàcu târa.

ê popai goro ê pai bà kà Kériso] naa goro *satauro, â o péa tubaèpà tara. ¹³ Pwiri gére pwa kamaî tara, êco na càcaa âji nümarà na rà pitêre dàra ê Naèà kà *Moosé. Nümarà co na rà pi-inà kàra, na ara tèpa Juif. Wâdé tara na rà ina pâ, nye wàilà kaa, na rà nama guwà tòpi ê nyamanya bëepwiri kà tèpa Juif§.

¹⁴ Auwa! Wâgo, âna câgo caa pi-inà kôo goro ê muru na wàrapwiri. Go inapàpari co ê pai bà kà wà Pwi Ukai kâjè Iésu Kériso, naa goro satauro. Â gée goo kaa pwiri, â câ mwa caa âjimuru tôo diri pâ tûâ, na dau pwamuru naa goo naa na pé goropuu bëeni. Pwacèwii na rà jèe bà diri pâ pwi bëepwiri naa gooò. Â wâgo, âna pwacèwii na go jèe bà, naa na càra goropuu*.

¹⁵ Wiàna pwa kamaî tâjè, é, wiàna càcaa pwa kamaî tâjè, â nye piticémuru naa goo. Ê pwina pwamuru naa goo, âna, naa tòotéri ê pai wâro kâjè. Ba wà Pwiduée, âna é nama jè tèpa âboro na jèe bwaa âmuê.

¹⁶ Wâguwà na guwà wâro wiâra ê aupitûâri kôo bëepwiri, âna nye wâguwà kaa ê âji Ba kà Pwiduée†—ê Ba *Isaraéla [na bwaa âmuê]! Wâdé na é cau *pwényunuâariwà diri wà Pwiduée ma naa tâwà ê pinaanapô kêe!

---

§ **6:13** Grec: Ba wà tâpé na pwa kamaî tara, âna càra caa pâra wiâra ê Naèà. Êco na wâdé tara na pwa kamaî tâwà, ba na rà pi-inà kàra goo ê naiiwà. * **6:14** Grec: Êco na wâgo, âna câgo caa pi-inà kôo, â go pi-inà kôo co, goro ê satauro kà Pwi Ukai kâjè Iésu Kériso. Gée gooé, âna jèe tanamiri naa goro satauro ê goropuu ba kôo, â wâgo mwara ba kâra goropuu. **6:15** 2 Korénito 5.17; Galatia 5.6 † **6:16** ...Âna nye wâguwà kaa e âji Ba kà Pwiduée—é, ...Bau e âji Ba kà Pwiduée.

17 [Go tubanabwé naa goo pai ina wèe pâ]: Wà tâpé na rà cicarao†, âna wâdé na rà coo! Ba [nye wà Iésu kaa na é naa târù kôo. Â] go jèe dau pwamaagé côo na go wakè ba kêe. Â pâ aurumuru na wâ naiio, âna nye câmu kêe.

18 Tèpa cèikî béeò, wâdé na é pwényunuâariwà wà Pwi Ukai kâjè Iésu Kériso, gée goo ê *pimeaari imudi kêe!

Cidòri nyuâawà! Amen!

6:17 2 Korénito 4.10   † **6:17** Cicarao—Grec: Pi-iluurio. Pwiri popai goo wà tèpa pwa pupûra na rà tèpa pwâ, na rà ina pâ, câé caa pwi âji apostolo wà Paulo. É, pwiri ora tà Paulo goo wà tâpé Galatia na rà ciburà pi-iluurié goro pai nümarà dàrà pâra wiâ ê Naèà kà Moosé.

**Tii Pwicîri: Âmu Aamwari naa na cî
New Testament in Paicî (NC:pri:Paicî)
Le Nouveau Testament à Paicî**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Paicî

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Paicî

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

94c5d202-9853-5b91-879f-4a3023457d58